

Wakkati Caggal nde Almasiihu warti haa asama

Ko Randolf Dunn winndi

Almasiihu fiyi leggal bardugal. Sadak ngam yaafaade bakkatuuji, Alla jabii dum. E ummital Almasiihu, nasaraaku dow maayde haa abada hebaama. Bakkatuuji goonjinbe les alkawal ngal Alla hokki be bee Muusaa yaafaama. Alkawal kesal darnaama ngam yaafuye hebata ngam kala mo bee dwtanaago hokki hoore maako haa Almasiihu bee lootugo nder yiyam Almasiihu, be nasti nder Laamu Allah.

Ko adii nde lisaa hootata asama ngam wondugo bee Baaba, "O wi'i nulaabe maako, 'Ko dum woni ko winndaa: Almasiihu don torra, o ummoto diga maayde nyannde tatabere, tuubugo e yaafuye hakkeji maako waajaama nder innde maako haa lenyi fuu, fuddaago diga Urusaliima. On don seedi dow kuuje de'e njoodde nder berniwol haa on keba baawde diga dow.

"Nde nyalnde Pentekosta yotti, be fuu be kawri haa nokkure woore. Doon e doon daande nanndunde e henndu mawndu ummii dow asamaan. Nde be nani daande ndee, jamaanu nguu hawri e nder majjere. Piyeer ummii e sappo e gooto, yefti daande mum, o wi'i jamaanu nguu 'Nazar by God was: Men of Israel, 'Men of Israel to on bee kaayefiiji, kaayefiiji e maandeeji, di Allah wadi hakkunde mon bee maako, bana no on anndiri mo dow makko.' 'Ko cfuum wacfi, yo Israaailaen fof ngoongcfo cfuum: Alla wacfi oo lisaa mo mbacfcfaa leggal bardugal, Joomiraacfo e Almasiihu.' Nde yim6e 6ee nani cfum, 6e 6uuccii, 6e mbi'i Piyeer e nulaabe wofbe bee: "Banndiraabe, hol ko mba'aten?" Piyeer jaabi: "Tuubu, gooto nder mon fuu, loota nder innde Yeesu Almasiihu ngam yaafuye hakkeji mon, on keban dokkal Ruuhu Ceniido." Ja66e haala makko lootaama, fotde ujunnaaje tati beydaama e limngal ma66e oon ñalawma, Egliis Almasiihu sosaa Be ndarni koye mum en e janginde nulaabe e fedde, e feccude mburu, e duwaawu.

Phillip yahi Samariya ngam waajaago habaru laamu Allah e innde Yeesu Almasiihu. Nde be ndokki hoore mabbe Almasiihu, be lootaama, worbe e rewbe. Kanko Simon o nuddini, o lootaama. O tokki Filip haa nokkuure fuu, o don haawna bee maandeeji mawdi e kaayefiiji. ... Nde Simon yi'i Ruuhu hokkaama wakkati nulaabe don ndarna juude mabbe, o hokki be ceede. ... Piyeer jaabii: "Yoo kaalis maa halku e maa, sabu a sikki ada waawi soodde dokkal Alla ngal e kaalis! A alaa gedal walla gedal e ndee doo gollal sabu bernde maa laabaani yeeso Alla. Tuubu e oo bonannde, ñaago-daa Joomiraawo. Ina gasa tawa o yaafu maa sabu ada jogii miijo hono ngoo e bernde maa. Ngam mi yi'i a heewi 6uu6ol e 6uu6ol bakkaat'." O sikki Dokkal Alla ina waawi soodeede.

Malaikaajo wi'i Phillip yo yah haa laawol Gaza. "Ndeen Filip doggi haa puccu nguu, o nani gorko oo ina jangga annabi Esaaya. 'A faami ko njangata koo?" Filip naamndii, o wi'i: "Hol no mbaawir mi, so wonaa tawa ko goddo faamni mi dum?" Ndeen, o noddii Filip yo ar joodo e makko.... Ndeen Filip fuddorii ko e oon doon tonngoode Binndi, o haalani mo kabaaru beldo ko fayti e lisaa. Ndeen o yamiri yoo puccu nguu dartin, ndeen Filip e laamdo oo fof njippii e ndiyam, Filip looti mo.

Sawulu mo Tarsusmiijo wonde omo wada yidde Alla ina torroo Kerecee'en. Sabu yidde makko wadde ko Alla yidi

"Joomiraawo wi'i mo: 'Yah haa saare Yahuuda haa laawol laabngol, yamu gorko mo Tarsus, bi'eteedo Sawulu, ngam o don tori. Nder gite maako, o yi'i gorko bi'eteedo Ananiyas wari, o wadi juude maako dow maako ngam o heba gite maako'." Nden Ananiyas yehi haa saare man, nasti nder maajum. O fa'i juude maako dow Sawulu, o wi'i: "Bandiraawo Sawulu, Joomiraawo Yeesu, mo anndi haa laawol, nde a warata do, neli yam ngam a yi'a, a hebbina Ruuhu Ceniido." Doon e doon, huunde nanndunde e yiyam yani e gite Sawulu, o yi'i. O ummii o lootaa, caggal nde o nyaami, o he6i semmbe. Sawulu wadi balde duudde bee pukara'en haa Damas. Doon e doon o fuddii waajaade e nder cuudi dewal, wonde lisaa ko 'Bii Alla."

"Korneliyus ina daminii be, o noddii banndiraabe makko e sehilaabe makko badtiibe. Ndeen Piyeer fuddii haalde: "Mi anndii jooni no goonga nii, Alla hollirtaa yattooje, kono omo jaba yimbe e nder leñol kala, hulbe mo, wadoobe ko moyyi. ... O yamiri en yoo en waajo yimbe 6ee, e seedtaade wonde ko kanko woni mo Alla wacfi ñaawoowo wuur6e e maay6e. Annabi'en fuu ceedtii dow maako dow kala goondindo mo heban yaafuye hakkeji maako bee innde maako. ... Ndeen Piyeer wi'i: "Mbele woodi baawdo hadugo yimbe bee looteede e ndiyam? Be kebii Ruuhu Ceniido bana min kebi." So duum bennii, o yamiri yo be loote e innde lisaa-al-Masiihu. Nden be yami Piyeer yoo joodo bee mabbe balde sedfa."

Ruuhu Ceniido seerndi Pol e Barnabas ngam yahdugo lesdi feere, be fuu be naa Yahuudu'en. O yahi gure duudde, o fuddi waajaago Almasiihu.

Gooto nder hedotoobe donno debbo bi'eteedo Lidiya, soodoowo comci bodeeji, mo wuro Tiyatira, dewowo Allah. Joomiraacfo udditi 6ernde makko ngam jaabaade haala Pool. Nde kanko e terde galle makko be lootaa, o noddii min galle makko. O wi'i: "So adfa sikki ko mi goongdindo Joomiraawo, ngaree joodo e galle am." O jabi min."

E nder wuro ngodngo, o fiyi, o wadtaa e kasoo, o mabbaa ngam o waaja Almasiihu, kono Alla woppi mo. "Reenoowo kaso oo noddii fitirlaaji, o naati, o yani e yeeso Pool e Silas, o diwti. O yaltini be, o naamndii be: 'Joom en jawdi en, hol ko potmi wadde ngam hisnude?' Be njaabii: "Goongdin Joomiraawo Yeesu, a hisnan-an bee saare ma." Ndeen be kaalani konngol Joomiraawo e makko e wodbe wonbe e galle makko bee fof. E oon waktu jamma, gardiido kaso oo yetti be, looti gaañande mabbe; ndeen doon e doon kanko e besngu makko fof be lootaama."

Pool yehi Korintu. O seedi nder suudu dewal dow lisaa woni Almasiihu. Nde be njabaani mo, o yalti suudu dewal, o yehi sara galle Titiyus Yustus, dewowo Alla. Kirispus, hooreejo suudu dewal, bee saare maako fuu nuddini Joomiraawo. Heewbe e Korintu'en nannoobe mo, ngoondini, lootaama."

"Nde Apolos woni haa Korintu, Pol hoosi laawol nder lesdi, o yotti haa Efesu. Ton o tawi pukara'en feere, o yami be: 'Mbele on kebii Ruuhu Ceniido nde on nuddini?' Be njaabii, "Alaa, min nanaani hay Ruuhu Ceniido ina woodi." Ndeen noon, Pool naamndii, "Ndeen noon hol lootgol keb-daa?" 'Baptisma Yuhanna', be njaabii Pool, 'Baptisma Yuhanna woni lootgol tuubugo, o wi'i yimbe be nuddina mo warata baawo maako, dum woni Yeesu.' Nde be nani dum, be lootaama nder innde Joomiraawo Yeesu."

Pol winndi haa Masihiŋko'en Roma'en ammaa o don yewta dow kala dwtaniibe haala Linjiila"Walla on anndaa enen fuu lootaama nder Almasiihu Yeesu, lootaama nder maayde maako? Ngam maajum en don wirna bee maako bee lootaago nder maayde ngam bana Almasiihu ummitinaama diga maayde bee teddungal Baaba maako, enen ne en mbaawa wuurdugo ngeedam kesum. To en kawti bee maako bana ni nder maayde maako, en boo en annda mo re surerection men nder maako neddo booydo o leggal bardugal e makko ngam banndu bakkaat nduu itta, mbele en natta wonde maccube bakkaat sabu kala maaydo woppitaama e bakkaat."

Naamne

1. Ruuhu Ceniido hisni yimbe 3,000 nyande Pentekosta nde o rufi Ruuhu maako dow mabbe.

True

- False
2. Ñalnde Pentekosta Piyeer wi'i jamaanu nguu ina haani be tuuba, be loota ngam:
- receive the ability to perform miracles
- cease being under the control of the Romans
- receive the forgiveness of sins
3. Sawulu mo Tarsus laati nulaafo Pol bee kuugal Ruuhu Ceniifo.
- True
- False
4. Filip yetti feggere ndiyam nde o tawi e laawol feewde Ecoppi, o werlii ndiyam e hoore jom suudu oo ngam lootde mo
- True
- False
5. Pol wi'i nder deftere Roma'en, be lootaama nder Almasiihu woni:
- buried through baptism into Christ's death
- raised from the dead like Jesus to a new life
- United with Christ in His resurrection
- all of the above

Faandaare 2

Naamnal "Hol ko pot-mi wadde?" ko adii fof naamnaama e Piyeer nde Almasiihu sosi eklesiya mum no winndiraa e Kuude Nelaabe suura didafo, nde on cemmbinaa ngam janngude e nder mum fof.

Enen fof eden njogii subngo wooto. Mbele en njabat konngol Almasiihu ngol moyyitingol walla en njabat ngol? Won heen njabaani nulal ngal kono fotde 3 000 nedfo njabi ngal, mbafo ko wayi ni :

- Be nani haala Linjiila - Almasiihu waraama dow leggal bardugal, Ummiima, o ummiima, o hooti to Baaba.
- Be ñaawee e bakkaat oo.
- Be naamndii, "hol ko mbafo?"
- Ja66e haala Linjiila tuubni, njippii e innde lisaa-al-Masiihu ngam yaafuye bakkatuuji, ke6i dokkal Ruuhu Ceniifo
- Fotde 3000 beydii e limoore mabbe, almu6be lisaa.
- Be ndarni hoore mabbe e janngingol Nulaabe, e kawral, e yakkude mburu, e duwaawu.

Tesko-den wonde kala nando wafii feere. Be njabi walla be njabaani nelal nanondiral ngal.

Laabi keewfo ina ngoodi di nedfo waawi nande Nulal Almasiihu ngal Gamtaare; godfo ina waawi hollude be e hoore mum konngol ngol e nder deftere nde, walla be mbaawa janngude e janngude deftere nde, walla

hoolkisaade e nder deftere nde janngirde gonde e internet.

Naamne

1. Hol ko woni nelal jukkere endam?

- A _____ Maayde Almasiihu
- B _____ Gartugol Almasiihu to Asamaan
- C _____ Almasiihu wirnaa
- D _____ Ummital Almasiihu
- E _____ Ko woni dow koo fof
- F _____ Hay gooto e ko limtaa dow koo

2. Ko nancfo fof wacfi?

- A _____ Jabi nelal ngal
- B _____ Jabaani konggol ngol
- C _____ Wafii kuulal

3. Jabooƙe konggol ngol

- A _____ hebi dokkal Ruuhu Ceniido.
- B _____ tuubnii.
- C _____ ina njuumta.
- D _____ ko woni dow koo fof.
- E _____ hay gooto e ko limtaa dow koo.

4. Jabooƙe ƙee ndarni koye mum en e

- A _____ janngude ko heewi e lisaa e janngirde mum.
- B _____ hootde e sehilaabe e anndube mabbe booybe.
- C _____ jokkondirde e wofbe jabnoobe konggol ngol.
- D _____ 6uu6nude mburu e wocf6e ja66otoo6e.
- E _____ duwaawu.
- F _____ Ko limtaa dow koo fof.
- G _____ A, B, D e E.
- H _____ A, C, D e E.

5. Mbele Linjiila ina he6i yim6e 6ee fof?

Goonga _____ Fenaande _____

Faandaare 3

Walaa ko ɗon yama ngam almuudo Almasiihu wafa limngal, to ɗum tuugnii dow nuɗɗinki kisnoowo, bee limngal nder ndiyam nder innde Yeesu ngam yaafuye hakkeeki e wadugo nder banndu Almasiihu, ekklessiya maako. "Ngam maajum, to godɗo woni nder Almasiihu, o laatoto tagoore hesre, ko booymaare majji, ko hesre wari. Dum wadata bee:

Gooto a Maayde e Bakkaat.

- “A jannginaama, e ko fayti e nguurndam maa booydam, yo a woppu nguurndam maa booydam, dam yiddeji mum fenaande mbonnata.
- “Mbele on nganndaa wonde bonbe ndokkataa laamu Alla, woto majjere: wonaa jommbaajo, walla rewoobe sanamuuji, walla jeenoobe, walla jommbaajo, walla jommbaajo, walla wujjoobe, walla jom jawdi en, walla jom en njurum en, walla jom en jawdeele en, walla jom en fenaande en on lootaama, on labbinaama, on ngoongdinaama e innde Joomiraawo Yeesu Almasiihu e Ruuhu Allah men.”
- “Wonnde wonnde, enen ne en ngonnoo ko majjere, en ngonnoo ko e majjere, en ngonnoo ko maccube kala gidli e weltaare, en nguurnoo ko e bonanndeeji e majjere, en njidaa, en njidaa koye men.”
- “Golle bakkaat ina laabi: njurum, majjere, majjere, rewde sanamuuji e jaayndeeji, njiyaagu, luural, kaaddi, tikkere, yattooje, luural, yattooje, e majjere, yarlitaare, njurum, e ko nanndi heen ko Alla.”

Didi a Ubbingol Banndu Bakkaat.

No aawdi ndi aawdi nder leydi ndi ummotoo lekki feere - bana non neddo hakke ja6i wolde don wirna nder maayde Almasiihu e ummina neddo ruuhu keso ngam wuurdugo ngeedam feere.

- “Walla on nganndaa enen fuu, en lootaama nder Almasiihu, lootaama nder maayde maako, ngam non, en don wirna bee maako nder maayde, ngam bana Almasiihu ummitinaama nder maayde bee teddungal Baaba maako, enen boo en nguurda ngeendam kesam.” (Roomnaabe 6:3-4).
- “Ndeen noon, so neddo wonii e Almasiihu, ko o tagaado keso, ko booydo oo majjii, ko hesdi koo arii!”
- “Taadde walla waasde tayeede alaa ko firti, ko buri teentude ko tagoore hesere.”

Tati a Ummital Neddo Ruuhu Keso.

- “Ngam ko moyyere on kisnaa, ngam goondinki-dum wonaa e hoore mon, ko dokkal Alla- wonaa e golle mon, mbele hay gooto waawa mantoraade. Ngam ko en golle Alla, en tagaado e nder Almasiihu ngam wadde golle moyye, de Alla feewni en ko adii fof.”
- “On njannginaama e nguurndam mon booydam, dam yiddeji mum fenaande mbonni, boorno-don neddaagal kesal, boorno-don neddo keso, tagaado no Alla nii, e nder peewal e senaare goonga.”
- “(Min) boorniima hoore hesere, hesditinaande e ganndal e natal Tagdo dum.
- “Kono mido wiya on: Njahdon e Ruuhu, taa mbadon yiddeji banndu, ngam yiddeji banndu ina luurdi e Ruuhu, yiddeji Ruuhu ina luurdi e banndu, sabu diin ina luurondira, ngam hadde on wadde ko njid-don.”
- “Ko mbadaton fof, e haala walla e golle, mbafee dum fof e innde Joomiraawo lisaa, njetton Alla Baaba oo e makko.”
- “Kono bibbe Ruuhu woni yidde, seyo, jam, munyal, moyyere, moyyere, goongaaku, neddaaku e hakkilantaagal. Sariya hadi dum, walaa ko hadi dum mawnikinaare, tikkere, e endam hakkunde mum en.”

Tato Wuurde e nuundal e nder gollanaade Alla.

- “Ndeen noon, on kabbaado ngam Joomiraawo, mido ñaagii on nde nguurton nguurndam fotdam e noddaango ngo keb-don ngoo, ngoppee neddanke, muñdon, muñanngondirde e yidde, mbadon doole mon fof ngam reentaade ngootaagu Ruuhu e nder jokkondiral jam.”
- “On natti wuurdugo bana lenyi feere, nder miijooji mabbe meere, be ni66i hakkilo mabbe, be sendi bee

ngeedam Allah ngam majjere nde woni nder mabbe, ngam be 6ercfe mabbe tiicfi.

Kerecee'en ina poti:

- Wadde keso e jikku hakkillaaji mon.
- Woppu fenaande, kaaldu e hoddiibe maa ko goonga.
- hoto bakkaat E tikkere maa.
- Woto daccu naange muta tawa ada tikkani.
- Wujjude nattii, kono ina foti gollude.
- Woto haala ka moyyaani yaltu e hunuko mon.
- Woppude kala mettere, tikkere, fitina, fenaande, e kala bonannde.
- Wontude moyyo e yurmeende.
- Yaafondire, bana no Allah yaafiri on nder Almasiihu.
- Wuurde nguurndam gidli.
- E nder mon alaa e sago wooda; hinnde njurum, kala sifaa softende, Nafooore, Nafooore, Fooyre. haala, walla Coarse jokkere endam.
- Hay gooto mo alaa ko woni e mum, mo laabaani, mo alaa ko woni e mum, mo alaa ndonu e nder laamu Alla.
- Woto njaree e mburu.
- Hebbinde Ruuhu.
- Haaldu e jaabuura, jimdi e jimdi ruuhu.
- Yimre e wadde jimdi e nder bernde maa ngam Joomiraawo.
- Yettude Alla Baaba oo sahaa kala.
- Njokkondira ngam teddungal Almasiihu.
- Rewbe, dooftodee worbe mon no Joomiraawo nii.
- Worbe, ngidee rewbe mon, bana Almasiihu yidiri Ekklessiya, o hokki hoore maako ngam maajum.
- Bibbe, dooftodee jibnaabe mon e nder Joomiraawo.
- Teddin baaba ma e yumma ma.
- Baabaaji woto mettin bibbe mon.
- Maccube, dooftodee joom en leydi ndii e teddungal.
- Joom en jawdeele, mbadtee maccube mon ko noon. Taa hulbina be, .
nde tawnoo ada andi joom mum en e joom mon fof ina woni e asamaan, alaa ko o yidi.
- Laato laamiibe e laamuuji, dooftodee, wadube ko woodi fuu, taa yamde, laato jam e jam, laato neddaaku goongaaku haa yimbe fuu.
- E rabbidinaade, tiidnodee e Joomiraado e doole mum mawde. Boorno-dee kabirde Alla timmude mbele mbaawon daranaade peeje seydaane.

Naamne

1. Neddo garoowo e Almasiihu wonta tagoore hesere sabu:

A ___ Alla wayli nguurndam neddo e kaawisaaji mum.

B ___ Neddo oo fellitii e nder koye mum en wonde a
neddo burdo moyyude e waylude nguurndam mum en.

C ___ Wonno ko maayde e bakkaat, wirwirnde e nder Almasiihu e Alla
ummini neddo oo no tagoore hesere, banndu ruuhu

2. Moyyere Alla, Almasiihu sadak timmuɗo ngam bakkaat, ina woodi ndimaagu wonande kala neddo kono neddo ina waawi jabde walla salaade tuugnaade e goondinal mum walla njakkeende goondinal mum.

Goonga _____ Fenaande _____

3. Neddo ina waawi wasde jogaade kala ko ina haani, ko laabti, ko nuunduɗo.

Goonga _____ Fenaande _____

4. Kerecee'en keso, tagoore hesere, ina waawi jukkude nguurndam no hade mum maayde e bakkaat, wirneede e Almasiihu e ummital mum no tagoore hesere.

Goonga _____ Fenaande _____

5. Waawaa wonde yimbe ina mbaawi wasde jogaade hakkille e sensualite ?

Goonga _____ Fenaande _____

Faandaare 4

Widtooji bennudi kollitii wonde eden poti waylude nguurndam men gila e murto haa e peewal. En potii goonginde, eden poti hokkude Almasiihu mo leggal bardugal, ummitinaado. En poti dooftaade oon nulal ngam wonde e makko sabu ko e makko kadi ko e makko, en kebii rimɗude e en mbeltiima e Alla.

"O fellitii gila ko booyi jabbugo be o fotti bee maako bana bibbe maako bee Yeesu Almasiihu, bana no welwelo maako e yidde maako ngam yettugo mo'ere maako teddunde, nde o hokki en bee hoore maako nder mo o yidi. E nder maako en kebi soodugo bee yiyam maako, yaafuye hakkeji men, bana no Allah hokki en hakkilo fuu." O anndini en sirru yidde maako bana no o yidi, nde o yidi nder Almasiihu, ngam o wada dum haa wakkatiiji timmi, o hawta ko woni dow asama e dow lesdi fuu les hoore woore, Almasiihu."

"Ngam yidde Almasiihu don semmbidina en, ngam en don hoola dow gooto maayi ngam yimbe fuu, ngam maajum fuu maayi. O maayi ngam yimbe fuu, ngam wuurbe be nasta wuurdugo ngam ko'e mabbe, ammaa ngam mo maayi ngam mabbe, ummitini. So, gila jooni en don laara goddo diga gite duuniyaaru. Though we once regard this way kala neddo ina woni e Almasiihu, ko o tagaado keso; booydo oo yahii, keso oo arii!

"Ko mbi'en noon? Mbele en njokkii e wadde bakkaat mbele moyyere ndee ina beydoo? Alaa fof! En maayii e bakkaat; hol no mbaawirten wuurde e nder maggal? Walla on nganndaa enen fof lootaabe e Almasiihu, lootaama e maayde makko? Ko dum wadi en mberlaama e makko e nder lootgol makko e nder maayde, mbele en nguurdaa e teddeendi Baaba, hono no Almasiihu wuurtiri e nder maayde nii nguurndam kesam. So tawii en kawrii e makko hono nii e nder maayde makko, ko goonga kadi en kawrii e makko e ummital makko.

"Yeewto-dee mbele hay gooto nanngataa on e nder filosof mo alaa ko woni e mum, mo fawii ko e aadaaji aadee e doosde aduna oo, wonaa e Almasiihu. Ngam e nder Almasiihu timmugol Alla fof ina wuuri e banndu, kadi on ndokkaama timmugol e nder Almasiihu, kanko woni hoore dow kala doole e laamu On ta'aama juude yimbe, ammaa on ta'aama Almasiihu, on don wirna bee maako nder lootugo, on ngummitinaama bee maako ngam nuddinki mon dow bawde Allah umminoowo mo diga mayde.

Ina gasa tawa nafaore burnde moyyude e wonde e nder Almasiihu ko nde yimbe fof ndarii yeeso joodorde

ñaawoore Alla maa won jogaade Almasiihu ko daraniido men.

Naamne

1. So neddo liggii hoore mum booynde e Almasiihu, o hawri e makko e maayde bakkaat makko, o jogii ko hoolaare nguurdam haa abada, o hawri e makko e ummital makko.

Goonga _____ Fenaande _____

2. Hol to coodguuli tawetee?

- A _____ Goongdinal tan e Almasiihu
- B _____ Duwaawu naamnaade rimdinde
- C _____ Yiiyam Almasiihu

3. Hol no neddo wontirta tagoore hesere?

- A _____ Nde neddo nuddini Almasiihu woni kisnoowo mabbe
  - B _____ Nde neddo naati e Almasiihu e wirwirnde lootgol
  - C _____ Nde ummiima caggal maayde banndu
  - D _____ A e C
  - E _____ A e B
- B e C

4. Yimbe maaybe e bakkaat, mberlaama e lootgol ndiyam e ummitinaabe e nguurdam ruuhu kesam ina kawri e Almasiihu.

Goonga _____ Fenaande _____

5. Hol to timmal Dewal hodi?

- A. _____ Biibal
- B. _____ Almasiihu
- C. _____ Nulaabe

Faandaare5

Pol nder Roma'en wi'i Linjiila woni baawde Allah ngam hisnugo (1:16), nden boo nuddinki don wara diga nanki malla jangugo bana no wolde Allah faamirta. (10:17) So en doftiima konngol Alla en maayat e bakkaat. En maayii e bakkaat; hol no mbaawirten wuurdude e maggal haa jooni? Walla on nganndaa enen fuu, en lootaama nder Almasiihu, en lootaama nder maayde maako? Ndeen noon, en mberlaama e makko e lootgol e nder maayde, mbele no Almasiihu ummitiniraa e maayde e teddungal Baaba mum nii, enen ne en nguurda nguurdam kesam."

Dum ina yiye e nanondiral aawdi. Aawdi ina foti aawde, buubde, buubneede e nder leydi hade mum wontude lekki teddungal. No lekki kii jogori mawnude nii ina waawi jogaade jarribooji keewdi ; yeru, henndu, ilam, yooro, yiite, ñawu, mborosaaji, colli, daabaaji, e neddo. Won e ledde ina mbaawi bonneede hay dara won heen ina mbaawi ustaade, buubde, ñaameede, walla woppude mawnude e maayde. No ledde nii, gedde de mbelnaaki ina keba e Kerecee'en kadi ina mbaawi wonde mbaylaandi, buubndi, ñaamde, walla tan woppude mawnude e maayde no hollirtee e binndi garooji dii nii.

"Hakkilan hoore ma, cemmbidin. Ganyo ma Ibiliisa don taari bana liddi don yama mo nyaama."

"Ndeen on donno woddi bee Allah, on donno anyobe nder hakkiilo mon ngam gikkuuji mon kalludi. Ammaa jooni o fottini on bee banndu Almasiihu bee maayde ngam o hokka on ceniidum yeeso maako, on walaa aybe, on don mari aybe, to on don jokki nder nuddinki mon, on don mari semmbe, on donno donno donno nder linjiila."

"Yeewee hay gooto nannga on e filosof mo alaa ko woni e mum, mo fawii ko e aadaaji aadee e doosde adunaaru nduu, wonaa e Almasiihu."

"Woto kala mo weltotoo e neddaagal fenaande e dewal maleykaaji, hada ma hebde njeenaari ndii. Neddo hono oo ina yaha e ko o yi'i koo, hakkille makko mo alaa ruuhu ina buubna mo e miijooji di ngalaa nafoore. O majjii jikkondiral e Hoore ndee."

"Haa duuniyaaru fuu, Linjiila man don bida, don mawna, bana no dum don wada haa caka mon diga nyannde on nani dum, on paami mo'ere Allah bee goonga maako fuu, on ekkiti dum diga Epafraas, gollodiido men gidaado, golloowo Almasiihu goongaajo ngam darnde amin."

"Jogo goondinki e bernde laabnde. Wobbe salii dum'en, ngam maajum be don yama goondinki mabbe. Haa nder mabbe Himeneyus e Aleksander, mi hokki be Seydan ngam be ekkitina be taa be don yama Allah."

"Ruuhu wi'i bee laabdum dow wakkatiiji garooji wobbe acca nuddinki, tokka ruuhuuji fenaande e kuuje de jinneeji janginta. Janngirde bana nde'e don wara diga fenaande naafigaaku, be hakkiilo mabbe don busta bana njamndi mbodeeri. Be don hada yimbe resde, be don yamira be ngam be keba goddi nyamdu, be anndi bee Allah gonga."

"Ngam yidde ceede woni dadol kalludum fuu. Wobbe yimbe, ngam yidugo ceede, be majjiti diina nuddinki, be don yakka ko'e mabbe bee mette duudde."

"Timote, reenu ko halfinaa ma. Woddito haalaaji di ngalaa Alla e miijooji lutndiidi ko wiyetee ganndal fenaande, ko wobbe mbiyata, be njippii e goondinal."

"Reentodee haalaaji di ngalaa Alla, sabu been wonbe e majji beydotoo ko majjere. Janngirde mabbe ina njalta no ñawu nguu nii. Ina jeyaa e mabbe Himeneus e Filetus, be ngoppi goonga. Be mbiyi ummital wadii."

"Ngam Demas, ngam o yidi duniyaaru, o acci yam."

"Ngam woodi yimbe duudbe be don yama, be don wolwa tan, be don fooda, haa teenti bee yimbe ta'a'en. Be don mari haaje muudugo ngam be don mbonna saare fuu bee janngingo ko be fotaayi janngingo-dum ngam hebugo nafuuda ka walaa goongaaku."

"Mi don haayna ngam on don acca noddudo on bee mo'ere Almasiihu, on don ngurtina Linjiila feere."

"To, wakkati en don dabbita goongaaku nder Almasiihu, dum laati laabdum dow en don hakke, dum don holla Almasiihu don bamta hakke? Haa goonga, walaa!"

"Ada teskii balde e lebbi e yontaaji e duubi keewdi! Mido hula ngam maa, wonde won no mi bonniri doole am e maa."

"Tesko haala am! Miin Pool, mi wi'an on, to on ta'a hoore mon, Almasiihu walaa nafuuda haa mon. Mi don wi'a kala mo ta'a hoore maako, o don mari haaje dwtanaago umroore fuu."

"Ada dogo dogdu moyyuru. Hol taydo ma, hadi ma dooftaade goonga?"

Banndiraaɓe am, hol ko woni nafoore so neddo ina wiya ina jogii goondinal, kono alaa golle? Mbele goondinal hono ngal ina waawi hisnude mo?"

"Ko noon kadi, goondinal e hoore mum, so ngal yahdaani e golle, ko maayngal.

"Ko cfuum wacfi, banndiraaɓe am, 6eydude tiidnaare ngam tabitinde noddaango mon e suɓagol mon, sabu so on mbacfi cfi cfi, on njicfataa haa abada" (2 Piyeer 1:10) e ko firti, so on mbacfaani cfi cfi on njippii.

"Kono annabi fenaande ina woodi e nder yimɓe, hono no jannginoobe fenaande ngonirta e nder mon nii. 6e naatnata e nder sirlu fenaande bonnde, haa 6e njedda Joomiraacfo soodcfo 6e, 6e ngaddana koye ma66e halkaare yaawnde."

"Ko cfuum wacfi, banndiraaɓe tedduɓe, nde tawnoo on nganndii cfum, ndeentoo mbele majjere yimɓe 6ee ina 6eydoo 6ooyde e majjere, 6e njippoo e darnde mon kisal."

"Bee worbe ko majjere e juuldeeji mon gidli, be nyaama e mon tawa be ngalaa heen hay seeda, be ñamlata ko'e mabbe tan. Be ngonaa duule de ngalaa tobo, de henndu buubnata; ledde buubde, de ngalaa bibbe, de buubnaaka laabi didi."

Yahuuda hollitii laabndal wonde wodbe ina ñaamee. "Koo on anndi cfuum fuu, mi yidi siftorgo on dow Joomiraawo wurtini lenol maako diga lesdi Misra, ammaa baawo man o halki be ngoondinaay. E maleykaaji di jogaaki darnde laamu mabbe, ammaa be acci saare mabbe, o jokki nder nibbere, o habbaama bee kabirde haa abada ngam kiita."

Naamne

1. Nde Pol wi'i nder Koloosi'en dow Almasiihu hokkan Masiihin'ko'en seniibe be ngalaa aybe "so on don jokki nder nuddinki" o acci sikke walaa dow be jokki nder nuddinki be hokkataa be ceniibe be ngalaa aybe.

Goonga _____ Fenaande _____

2. Almuudo Demas, sehil Pol, acci Pol, o warti haa ngeedam maako arandewal nder duniyaaru.

Goonga _____ Fenaande _____

3. Piyeer jeertinii Kerecee'en nde be ndeenata mbele be ndartoo gila e darnde mabbe kisal.

Goonga _____ Fenaande _____

4. Hay maleykaaji njaltinaama, njippiima e nokkuuji mum en, ina njoodii e nibbere haa ñaawoore.

Goonga _____ Fenaande _____

5. Yidde kaalis ina addana won e yimbe majjude e goondinal.

Goonga _____ Fenaande _____

Faandaare 6

Ow, been be mberlaa e nder Almasiihu e nder ndiyam nde be nani e be ngoongdini wonde lisaa ko 'Bii Alla, sadak timmuɗo ngam bakkaat, be beydaama e nder banndu makko, dum woni e nder Eklesiya mo o sosi. "Onon fuu on don bibbe Allah ngam nuddinki nder Almasiihu, ngam on fuu on lootaama nder Almasiihu, on borni Almasiihu."

Enen ngoni jooni Eklesiya, seniibe, walla noddaabe e bakkaat ngam dooftaade, walla tan ko Banndu. Ko e gede de boornotoden walla de boornotoden (wonaa ko firti ko comci daneegi kono ko no nguurndam men wayi, aduna oo anndata ko en almubbe makko.

Ardiibe Yahuudu'en yami Yeesu "'Jaagordo, hol umroore burnde mawnugo nder Tawreeta?" lisa jaabi: "Yid Joomiraawo Allah ma bee bernde ma fuu, bee yonki ma fuu, bee hakkilo ma fuu." Dum woni yamiroore arandeere burnde mawnude, didabere nde nanndi e ndeen: Yid banndiraabe maa no njidirdaa hoore maa nii. Sariya e annabi'en fuu don ndari dow umrooje didi de'e, Yeesu wi'i nder Yuhanna 13:34 "Mi hokki on umrooje kese: Yiide ko'e mon." No njidmi on nii, on njidondire.»

Nguurndam tuugiido e yidde, ko adii fof ko Alla, caggal duum ko neddo, maa dabba wadde ko moyyi, golloraade wonaa yidde laamu, teddungal, jawdi, walla innde. Pol wi'i nder Koloosi'en 3:12-17. "Ngam maajum, bana yimbe Allah subaabe, ceniibe e yidbe, bornee yurmeende, neddaaku, neddaaku, neddaaku, e munyaal. Munyane, yaafodee kala ko on mari haaje. Yaafodee bana no Joomiraawo yaafiri on. E dow dii doo moyyereji fuu, boornodee be jam." Almasiihu laama nder bernde mon, ngam on noddaama ngam jam. Njettu kongol Almasiihu ngol don jooda nder moodon, bana no on don janngina on bee hakkiilo fuu, nden on don njima Jabuura, e gimi, e gimi Ruuhu bee yettoore nder bernde mon innde Joomiraawo Yeesu, yettoore Allah Baaba bee maako."

Bibbe Ruuhu woni yidde, seyo, jam, munyal, moyyere, moyyere, hoolaare, neddaaku e jogaade hoore. Wolaa sariya kadoowo dum. Been jeyaabe e Almasiihu lisaa mbarii tagoore bakkaat e gidli mum e yiddeegi mum. Nde tawnoo eden nguuri e Ruuhu.

"Golle bakkaat ina laabi: njurum, majjere, majjere, rewde sanamuuji e jaayndeeji, njiyaagu, luural, kaaddigal, tikkere, yidde hoore mum, luural, luural,

e endam; yarlitaare, orgiiji e ko nanndi heen. Mi don jeertina on bana mi don jeertina on, : Wuurbe bana ni'i ndonkataa Laamu Allah.

"Kono hulbe, goondinbe, bonbe, waroobe, wadoobe njurum, wadoobe majjere, rewoobe sanamuuji e fenaande fuu, nokkuure mabbe laatoto nder maayo yiite ngo sulfuur don wuli. Dum woni maayde didabre."

Pol don holla en ko en itta nder ngeedam men e no en nguurdata nder ngeedam ruuhu. "Ko cfuum wacfi, gooto e mon fof ina foti woppude fenaande, haalda e banndi mum goonga, sabu enen fof ko en terde banndu wooturu. 'E nder tikkere maa, woto bakkaat': Woto accu naange mutta tawa ada tikkani, kadi woto rokku seydanee kodorde. Mo wujjatnoo ina foti wujjude huunde, alaa ko nafata so wonaa jogaade junngo mum, kono ina foti jogaade huunde Woto haalaaji bondi yaltu e hunduko mon, kono tan haala ka ina wallita e mahde wofbe no haanirta nii, mbele ina naftoroo hedotoobe bee.

Naamne

1. E wiyde lisaa, jamirooje didi burde mawnude dee ko yidde Alla e yidde banndiraabe mum.

Goonga _____ Fenaande _____

2. Hol ko jokkondiri huunde fof e ngootaagu timmungu?

A ___ Goongfinal

B ___ Yaakaare

C ___ Yidde

3. Kerecee'en yahoobe e Ruuhu

A ___ ngonaa yoybe.

B ___ hoto mettin godfo.

C ___ hoto njid.

D ___ B e C fof.

E ___ ko woni dow koo fof.

4. Kerecee'en nder Galasiya jeertinaama be naatataa nder Laamu asama to be nasti nder kuude balli.

Goonga _____ Fenaande _____

5. Hol mo nulaado Pool haalnoo nde o wiya yettude fenaande, woto nguju, woto kaal ko boni, woto mettin Ruuhu Ceniido?

A ___ Kerecee'en

B ___ Mo wonaa Kerecee'en

Faandaare 7

Kala dooftinoobe haala jam e berde mum en fof boorniima Almasiihu , kebii .

- maayii e bakkaat.
- wirnaama walla buubnaama e ndiyam (lootgol).
- ummiima e tagoore hesere.
- beydaama e banndu Almasiihu e ngoni e makko, e nder Almasiihu.

Enen almuɓbe Almasiihu, en ngoni banndu ruuhu, kadi no banndu neddo nii, ina woodi golle keewde de foti wadeede so ina yidi mawnude. Golle fof ina poti golloraade e nder ngootaagu ngam banndu nduu waawa huutoraade dum, ko dum wadi terde banndu nduu fof madataa ko gootum. "Bana nder banndu wooru en woodi terde duudde, terde fuu ngalaa kuugal gootal, non boo en boo en duudbe, en laati banndu wooru nder Almasiihu, enen fuu en don mari terde feere."

Pol, wakkati o woni nder kaso, hokki anndal dow dokke ruuhu nde o winndi "Miin, mi donno nder kasoo ngam Joomiraawo, mi don toro on, on don yahda no foti noddaango ngo on noddata, bee neddaaku e neddaaku, bee munyal, on don munya bee yidde e on don cemmbidina on nder Ruuhu." Ruuhu, bana on noddaama nder tammunde woore, Joomiraawo woore, goondinki gootel, Baaba gooto, mo woni dow yimbe fuu, mo woni nder mon fuu, ammaa moye fuu hokkaama mo'ere fodde dokkal Almasiihu.

Almasiihu hokki wobbbe ngam laataago nulaabe, wobbbe annabo'en, wobbbe waajotoobe, wobbbe pastor'en e janninoobe, ngam hebugo seniibe ngam kuugal, kuugal, ngam mahugo banndu Almasiihu, haa en fuu en ngada kawtal nder nuddinki e anndal Bidfo Allah, haa en keba darnde timmunde bana Almasiihu. ngam en natta laataago bikkoy, don yabboo bee kala henndu janngirde, bee fenaande yimbe, nder fenaande fenaande, ammaa, en don wolwa goonga nder yidde, en mawna nder kuuje fuu haa nder mo woni hoore — Almasiihu

— mo banndu nduu fuu hawti, hawti golle moyye de kala tergal wadata gedal mum, ina addana banndu mawnude ngam mahde hoore mum e nder yidde."

Ina gasa tawa golle burde teenjude dee meedaa yiyeede tawa godde ina njiyee sahaa kala.

Golle banndu ruuhu limtaade les doo dee ko e Roma 12:6-8:

- Annabaagal, annabaade no fotiri e goondinal men.
- Golle walla gollal, kuutoroden dum e gollal men walla gollal men.
- Oon janngingoowo, e janngingol.
- Waajoowo, e nder wasiyaade.
- Dokkudo walla balloowo, e dow yarlitaare.
- Ardotoodo, e tiidnaare.
- Wadde golle yurmeende e weltaare.

So en mbadii deen golle, eden poti jokkude wuurde nguurdam weldam Alla. Roma'en 12 don holla en no nguurduden yeeso Allah:

- Wontude goonga e Yidde.
- Njangu ko boni, tiidno-daa e ko moyyi.
- Yidde koye mon e yidde banndiraabe.
- Burtondirde e hollirde teddungal.
- Woto njuumtu e yarlitaare, mbeltodee e Ruuhu, ngollodee Joomiraawo.
- Mbeltodee e yaakaare mon, muñanee e cadeele mon, njoodee e duwaawu mon.
- Wallitde haajuuji seniibe, wadde jabbaade ko woni toppitaade haajuuji waasbe.
- Haalde ko moyyi e tooñoobe on ; barkin, woto kud be.
- Welto e weltiibe, woya e woyoobe.
- Wuurde e nanondiral hakkunde yimbe ; hoto mawnikinaare.
- Jokkondirde e leefdinaabe.
- Woto meed mawnikinaare.
- Woto njob hay gooto bonannde e bonannde, kono miijo-dee ko moyyi e yeeso yimbe fof.
- So ina waawi, ko fawii e mon, nguurdon e jam e yimbe fof.
- Gidli mon, woto meed rimdinde koye mon, kono njokkee dum e tikkere Alla.
- Wadde ko moyyi e gaño maa sabu so a wadii noon ada moofta kuuraa buubdo e hoore makko.

Ko cfuum wacfi, e nder 6ernde Almasiihu, fof wonaa fof wacfata golle goote kono ko en maccu6e en poti wacfd e foti wacfd e rokkude teddungal kala neddo wonaa tan e 6e njogii golle 6urcfe yuumtude e renndo.

Naamne

1. Alla woni mo beydata been boorniibe Almasiihu e nder Eklesiya mo Almasiihu darni

Goonga _____ Fenaande _____

2. Banndu Almasiihu ina jogii golle keewde de o foti wadde ngam duum gooto fof gooto e Kerecee'en fof ina foti wadde kala golle.

Goonga _____ Fenaande _____

3. Golle nulaabe, annabaabe, linjiilaaji, reenoobe [walla jannginoobe pastoraaji] ko to

A ____ hokka kala Kerecee'en kuude malla kuude.

B ____ peewnita Masiihinjo'en ngam kuugal kuugal ngam mawnugo be.

4. Ngam hebugo kawtal nder Ekklessiya sey en mawna nder anndal wolde nden en mbada kuude banndu, Ekklessiya.

Goonga ____ Fenaande ____

5 Kerecee'en ko maccube Alla, ko dum wadi en mbaawi subaade ko njidd'en wadde ko buri wadde ko Jaagorgal men haani wadde.

Goonga ____ Fenaande ____

Faandaare 8

Jooni noon, banndiraabe, mido siftora on Linjiila mo mbaajotonoo-mi on, mo keb-don, mo ngon-don e mum, mo keb-don hisnude so on njokkii e konngol ngol mbaajo-mi on ngol—so wonaa tawa on ngoongdinii ko meere. Ngam mi hokki on ko mi hebi koo, ko adii fof ko: Almasiihu maayi ngam hakkeeki men, bana no Binndi dii mbinndiri nii, o wirnaama, o ummitinaama nyalnde tatabere, bana no Binndi dii mbinndiri nii.

So neddo nanii, jabii Linjiila Almasiihu, waylata nguurndam mabbe e nguurndam Alla, e maayde e bakkaat, acca banndu bakkaat e nder yanaande lootgol, be ngummitinaama e baawde Alla, tagoore hesere. Be ngonta bidde Alla.

E nder Galaatiya'en 5:19-21 Pool hollitii won e gefe de neddo fotani wadde walla wonde "Golle bakkaat ina laabi: njurum, njurum, njurum, rewde sanamuuji e jaayndeeji; njiyaagu, luural, kaaddi, tikkere, njiyaagu, njiyaagu, njiyaagu, njiyaagu, njiyaagu, njiyaagu, njiyaagu Mi jeertinii on, bana mi jeertini on, dow wuurdube bana ni, ndokkataa Laamu Allah.

Hoto yejjit Iblis huutortoo ko kala ko ina addana on hootde e nguurndam mon booydam. Piyeer winndi "To be dadii e majjere duniyaaru ngam anndugo Joomiraawo men e Kisnoowo men Yeesu Almasiihu, be don nder maajum, be donno yama nder maajum, be buri bonnugo haa timmoode dow ko be ngoni haa fuddam. Dum buri woodugo ngam be annda laawol goongaaku, be annda laawol goongaaku, nden be don warta be." Ko cfuum wacfi, so wonaa 6e tuuba, 6e ngarta e Almasiihu, 6e nattii hoolaade nguurndam haa abada kono ko e ngonka majjuka.

"Taa yidde duniyaaru koo, ko woni nder duniyaaru. To goddo yidi duniyaaru, yidde Baaba walaa nder maako. Ngam ko woni nder duniyaaru fuu - gikkuuji neddo bakkodindo, gikkuuji gite maako, e mawnitaare ko o mari e ko o wadata - ummotaako diga Baaba, ammaa diga duniyaaru. Adunaaru e gikkuuji maako don majja ngam yidde Allah."

"Kala mo yidaa banndiraawo mum, ko baroowo, on nganndii baroowo alaa nguurndam nduumiidam e mum."

"Kulbe, be ngoondinaay, be don yama, be don yama, be don yama, be don wada maaji, be don rewa sanamuuji, be don mari fenaande fuu, nokkuure mabbe laatoto nder maayo yiite ngo sulfure don hubba. Dum woni maayde didabre."

"Yaasin woni pucci, wadoobe maaji, wadoobe njurum, waroobe, rewoobe sanamuuji, e kala jidfo fenaande e wadoobe fenaande."

So Kerecee'en ngartii e nguurndam mum en booydam, be buraani, kono be buraani bonde. "Be fodani be ndimu, kambe e ko'e mabbe be ngoni maccube majjere-ngam neddo woni maccudo ko woni e dow mum. To be dadii e majjere adunaaru ngam anndugo Joomiraawo men e Kisnoowo men Yeesu Almasiihu, be donno donno nder maajum, be donno donno nder maajum, be buri bonnugo haa timmoode dow ko be anndata." peewal buri anndude dum, caggal duum be mbayla balli mabbe e yamiroore ceniinde nde be ndokki be ndee.

Binndoowo Ibraniyanke oo hollitii laabndal wonde Alla weltaaki e ruttaade caggal. "Ndeen noon, woto beydu hoolaare maa, cfum yo6ete cfum. A haani muñde mbele so a wacii yidde Alla, a ke6a ko o fodani ma. Ngam e nder dumunna seecfa tan, 'Garooowo oo ina ara, o leeltataa. Ammaa goonjfo am oo, maa wuurdu e gooncfinal. So o beydaani weltaade e makko, mi weltanat mo.' Kono en ngonaa e ruttaade caggal, halkoobe, kono en ngonaa e goondinbe, kisnaabe." (Ibraniykoobe 10:35-39).

Fuddoraade tan e laawol peewal heyaani. Neddo waawan wartugo diga ngeedam nder Almasiihu haa laawol mabbe arandewol, ngeedam bakkaat. Yeewee haala ka ekklesiyaaji jeedifi A sii di ko buri heewde e mum en ko Pol sosi dum duubi seeda ko adii duum:

Efesu"Kono mido jogii dum e maa: A woppii gidli maa gadani dii, siftor do njippidaa doo, tuub, madaa ko madaano-daa ko adii, so a tuubaaki, mi ara e maa, mi itta lampa maa e nokku mum." (Wahayu Wahyu 2:4-5).

Simirna" Taa hul ko on don mari haaje, mi wi'i on: Ibiliisa wadan wobbe nder moodon nder kasoo ngam jarribaago on, on torra balde sappo, goondinbe haa on maaya, mi hokkan on kudol ngeendam." (Wahayu Wahyu 2:10).

Pergam"Micfo anndi to ngoncfaa-to Seycfaane jogii jappeere mum. Ammaa a he6ii goonga e innde am. A yeddaani hoolaare maada e am, Ammaa, mi woodi kuuje sedda dow maada: Tuubu! So non, mi waran haa maada, mi haba bee maako bee kaafahi hunduko am." (Wahayu Wahyu 2:13, 14, 16).

Tiyatira"Koo mi woodi haala maada: A don munya debbo Izabel, bi'eteedo annabi debbo, bee ekkitol maako, o majjina maccube am, haa be don yama, be nyaama nyaamdu kirsaandu sanamuuji." (Wahayu Wahyu 2:20).

Sardis"Dum woni konngol jom ruuhuuji Alla jeedifi dii e koode jeedifi dee. Mido anndi golle maa, ada jogii innde guurdo, kono a maayii, ummo, semmbin ko heddii koo, ko jogori maayde, sabu mi yi'aani golle maa timmude yeeso Alla am." (Wahayu Wahyu 3:1-2).

Filadelfi"Nde tawnoo a dooftinii yamiroore am, muñal, mido reena ma e waktu jarribo garooowo e aduna oo fof ngam jarribaade wuurbe e leydi ndii." (Wahayu 3: 10).

Lawodikiya"Micfo anndi golle maa, a wonaa 6uu6cfo, a wonaa 6uu6cfo. Micfo yicfi wonde gooto walla 6ic6cfo! Ngam cfuum, nde tawnoo a 6uu6cfo, a 6uu6aani, a 6uu6aani, mido jogori tufde ma e hunduko am." (Wahayu 3: 15-16).

E miijooji mabbe e golle mabbe deen ekklesiyaaji ina cuboo do be ngoni doo be madata haa abada. Wasiya Pool ina yahdi e sahaa mum no feewi: "So ada sikki ada darii, ndeentodaa hoto a fad"!

Naamne

1. Alla woni mo beydata been boorniiɓe Almasiihu e nder Eklesiya mo Almasiihu darni

Goonga _____ Fenaande _____

3. Banndu Almasiihu ina jogii golle keewɗe ɗe o foti wadde ngam duum gooto fof gooto e Kerecee'en fof ina foti wadde kala golle.

Goonga _____ Fenaande _____

3. Golle nulaabe, annabaabe, linjiilaaji, reenoobe [walla jannginoobe pastoraaji] ko to

A _____ hokka kala Kerecee'en kuude malla kuude.

B _____ peewnita Masiihinjko'en ngam kuugal kuugal ngam mawnugo be.

4. Ngam hebugo kawtal nder Ekklessiya sey en mawna nder anndal wolde nden en mbada kuude banndu, Ekklessiya.

Goonga _____ Fenaande _____

5 Kerecee'en ko maccube Alla, ko dum wadi en mbaawi subaade ko njidd'en wadde ko buri wadde ko Jaagorgal men haani wadde.

Goonga _____ Fenaande _____

Faandaare 9

Alla wi'i Ibrahiima "Mi hunnii hoore am, Jawmiraawo wi'i, ngam a wadi dum, a haɗay biɗɗo ma, biɗɗo ma gooto, mi barkinan ma, mi duuɗan biɓɓe ma bana koode asama, bana ceene gonɗe dow maayo barke leydi ndii, sabu a dooftiima daande am".

Duubi seeda caggal duum Alla wiya e gooto e iwɗi Ibrahiima "'Mi tawii Daawuuda bii Yese ko nedɗo mo bernde am yiɗi, baawɗo wadde ko njidmi fof.' Ko e iwɗi oo gorko Alla, hono no fodirnoo nii, addani Israayiil Dandoowo, woni lisaa".

Nedɗo heban annabo'en duuɗɓe nder Alkawal Kesal don anndina dow bee Ibrahiima e Biɓɓe Isra'iila, kisnoowo waran. O wonata ko coodoowo ngam artirde nedɗanɗe e nder jokkondiral mum e tagɗo nedɗanɗe.

"Nde min ngonnoo sukaabe, min ngonnoo ko maccube ruuhuuji aduna dii. Ammaa nde wakkati mum timmi, Alla neli Biɗɗo mum, jibinaaɗo e debbo, jibinaaɗo e les sariya, ngam soodtude wonɓe e les sariya, mbele en keba biɓɓe mum.

Annabaaku fuu timmi haa Yeesu. E wiyde Matiyo, lisaa hollitii "Woto cikken mi arii ngam ittude sariya walla annabaabe; mi arii ngam ittude ɗi, kono ko ngam timminde ɗi. Mido wiya on goonga, haa asamaan e leydi majja, hay tobbere wootere, hay tobbere wootere, majjataa e Tawreeta haa fof timma".

Ndeen lisaa arii Naasaret, to o mawnunoo. No o waawnoo wadde nii, o nasti suudu juulirde nyannde fowteteene. Nde o ummii ngam janngude, o hokkaama deftere annabi Esaaya. O mabbiti deftere nde, o tawi nokkuure nde winndaa: "Ruuhu Joomiraawo don dow am. o neli kam ngam haalande miskineeɓe kabaaru

lobbo. O neli kam ngam anndinaago yobugo yimbe kabbaabe [ben nder Hades, joodorde yonkiiji maaybe e wumbe don nji'a [ben tokki aadaaji ko buri "sariya e annabo'en", ngam anndinaago yimbe tooñanbe, e anndinaago hitaande mo'ere Joomiraawo.' Ndeen o boornii deftere nde, o rokki nde golloowo oo, o joodii. Nde gite yimbe fuu nder suudu dewal don ndari dow maako, o fuddi wi'ugo be: 'Hande Binndi di'i timmi, bana no on nani dum don jannga bee daande dow.'".

Yeesu wi'i mo: "Hande kisndam wari haa saare nde'e, ngam kanko boo o bii Ibrahiima. Ngam Bii Neddo wari ngam dabbitugo majjube e hisnugo be."

lisa, Immanuwel, nde wadaani bakkaat, o sakkiti hoore makko e Alla ngam wonde sadak njuumri. Alla ja6i sadaka makko e ummitinde mo e maayde e yanaande. Ngoo sadak e ummital laatii laawol yaafuya bakkatuuji.

Kala mo:

- don wada nuddinki mabbe e hoolaare mabbe dow Almasiihu,
- maayi e nguurndam mum bakkaat, .
- ina nodda Alla yoo yaafu,
- ina buubna e nder Almasiihu, .
- ko Alla ummini dum neddo ruuhuyankeeewo yaafaado.
- boornii koye mum en e bibbe Ruuhu "Kono bibbe Ruuhu ko yidde, weltaare, jam, muñal, moyyere, moyyere, nuundal, neddaagal e jogaade hoore."
- heddotoo ko goonjinbe be ndokka Laamu asamaan keba nguurndam haa abada e Alla e soodtiibe bee fof.

"Naa kala mo woni e wi'ugo am: 'Joomiraawo, Joomiraawo', nastata Laamu asama. On anndaa, be ngalaa goongaaji, ndokkataa Laamu Allah?"

Asamaan ko hodorde Alla e denndaangal goonjinbe kadi ina siforee e haala aadee ko mawni e teddeendi.

- "Mi yi'i jappeere laamu haa asama, goddo joodi dow jappeere man, joodiido ton don nanndi bee Jasper e Karneliyan, don taari jappeere nde'e bana limce limce koye.
- O momtan gondi e gite mabbe fuu. Maayde wonataa kadi. Alaa mette, bojji, walla mette, sabu gefe gadane dee majjii".
- Daande ummii e joodorgal laamu ngal, ina wi'a: "Jettu Alla men, onon fuu huuwoobe mo, huloobe mo, gila burbe famdugo haa burbe teddugo." Ndeen mi nanii ko nanndi e daande jamaanu mawngu, hono daande ndiyam buubdam, hono daande buubol mawngol, ina wiya: "Haleluya, Joomiraawo Alla men, Baawdo fof ina laami."
- Mi yi'aay suudu dewal nder maare, ngam Jawmiraawo Allah Baawdo fuu e Baali woni suudu mayru. Wuro ngoon haajaaka naange walla lewru ngam yaynude ngo, sabu teddungal Alla yaynata ngo, mbaalu nguu woni fitirla mayre. Lenyi njahan nder jayngol maare, laamiibe duuniyaaru nastinan teddungal mabbe nder maare. Dammude mayre uddataa haa timmoode nyalawma—ngam jamma walaa ton.

Jalnoobe dokkal Alla ngal, yaafuya bakkatuuji, cubii ko rewde yiddeji aduna di Iblis rokki dii. Be ndokkataa Laamu asamaan. Be ndartinaama maayde haa abada e Iblis e nder Jahannama e denndaangal bonbe e murtube.

Jahannama, wonaa Hades, ko hodorde Iblis e maleykaaji mum e bonbe. Hades woni hodorde ruhuuji maaybe.

- “Lenyi fuu kawtan yeeso maako, o don yama di, bana gaynaako senndirta baali e be’i, o wadan baali haa nyaamo maako, be’i haa nano maako.” Ndeen o wi’an been wonbe e nano makko bee: “Njalee e am, onon hudbe, njahee e yiite duumotoodo, ngel peewniraa Ibiliisa e maleykaaji mum”.
- Jahannama ina wiyee kadi maayo buubngo yiite e sulfuur, ko dum woni maayde didabere (Wahayu 21:8b) do “Bii Neddo nelda maleykaaji mum, be moofta e nder laamu makko kala sabaabu bakkaat e kala ko ina bonna sariyaaji, be mberloo be e nder lowre yiite.
- Wonande su66e Maayde haa abada, wonaa nguurndam haa abada haa abada, lisaa wi’i "Naa kala mo jokki wi'ugo am 'Joomiraawo, Joomiraawo', nastata Laamu asama, ammaa mo jokki wadugo yidde Baaba am haa asama tan."
- Nulaado Pool ina laabti no feewi e nguurndam dam be cubii “Odon nganndi bonbe ndokkataa laamu Alla, walla wonaa? Woppu foolde koye mon! “Jooni noon golle banndu ina laabi: njurum, softeende, njurum, rewde sanamuuji, jaagorde, njiyaagu, luural, tikkere, luural, luural, fedde, njiyaagu, warngooji, yarlitaare, fedde ladde, e ko nanndi heen. Mido haalana on jooni, hono no mbiyru-mi on ko adii, yimbe wadoobe hono deen gede ndokkataa laamu Alla”.
- E rabbidinaade, Nulaado Yuhanna winndi “Kono yimbe hulbiniibe, be ngoongdinaani, be njidaa, waroobe, jom en njurum, siŋoobe, rewoobe sanamuuji, e fenaande fof, maa taw koye mum en e nder maayo buubngo e yiite e sulfuur. Ko dum woni maayde didabere.”

Subngo golle neddo ñalnde kala ina hollita do neddo jogori joodaade haa abada. Hol kuule de mbadata hannde? Mbele ada yaha wuurde ngam Caggal-Nguurndam e soodtiibe walla Caggal-Maayde e ñaawoobe? Feere hannde – Haa abada ko wakkati juutdo ngam wonde tawa alaa gidli Alla!!!

Naamne

1. Mbele Alla nelii danndoowo mbele sooda neddo?
Eey ____ Alaa ____
2. Hol ko woni Dandoowo oo?
  - A. Alla, Baaba
  - B. lisaa, Almasiihu
  - C. Seydaane, Jamaado

- D. Huunde nde neddo wadi
- E. Hay gooto e ko limtaa dow koo

3. Mbele wonbe e Almasiihu ina poti heddaade e goongɗinal e Almasiihu?

Goonga _____ Fenaande _____

4. Been be ndarni hoolaare mabbe dow nulal kisndam Almasiihu e be dɔwtana be, be ndokkata Nguurndam Haa abada bee Allah e goonga'en.

Goonga _____ Fenaande _____

5. Jalɓe dokkal Alla ngal, hono Kisndam, maa ke6 Maayde Duumotoonde wondude e Ibliis e maleykaaji mum.

Goonga _____ Fenaande _____

Faandaare 11

Ñaawoore e Haa abada

Hakillaaji men keertiidi ina sadi faamde haa abada, kono hade Leydi tageede Alla ina woodi tawo kadi maa o jokku woodde caggal nde jamaanu timmi e dow Leydi. So Almasiihu warii kadi gooto fof fotnoo ko jokkondirde e Tagdo mum, Alla jom baawde, ngam rokkude dum hiisa golle mum nde o woni e dow leydi.

No mawniri wonde lisaa, Jaagorgal men, ina wondi e men e oon ñalawma. O wolwan dow innde pukara'en maako dɔwtanaabe, goongɗinbe ngam: "Min don wirna bee maako bee lootugo nder maayde ngam bana Almasiihu ummitinaama diga mayde bee teddungal Baaba, non boo en nguurda ngeedam kesum." Ndeen Alla jabboto en e yeeso mum. Maa en mbelto haa en njima yettoode makko, en njetta mo haa abada. Almasiihu maayi ngam en mbaawa wurdugo haa Asama to walaa kulol, walaa sunaare, walaa bojji, walaa nibbere, ammaa yidde tan, jam, goonga e peewal, haa abada haa abada haa abada.

Ina woodi fedde yimbe wodnde. Ko kambe ngonata oon awokaa e bannge mabbe. Hol ko woni e mabbe? Be nguuri ko e murto ngam weltinde yiddeji mabbe aadee e salaade dooftaade walla hay jabde wonde Alla Joom baawde ina woodi. "Kono ngam tiidnaare maada e bernde maada nde tuubnaaki, ada moofta tikkere e hoore maada ngam nyalnde tikkere Allah, nde kiitaaji maako peewal peeñata. Allah 'hokkan neddo fuu bana ko o wadi'. To been be e tiidnaare e wadugo ko woodi, o hokkata teddungal, o dabbitsa teddungal. Ammaa yidbe hoore mum'en, be don tokka ko boni, tikkere e tikkere heban kala neddo fuu wadoowo ko boni: arandeere ngam Yahuudu'en, baawo man ngam Yahuudu'en, ammaa teddungal e jam ngam kala wadoowo ko woodi, baawo man ngam Yahuudu'en."

"Kono jooni, Yeesu feeñi laawol gootol haa timmoode duuniyaaru ngam ittugo hakkeji bee sadaka hoore maako. Bana no neddo foti maayde laawol gootol, baawo man o fooda kiita, non boo Almasiihu hokki mo laawol gootol ngam ittugo hakkeji yimbe duudbe; nden o feeñan laawol didabol, naa ngam hisnugo mo."

Hol Ko Wadi E Timmoode Wakkati?

Yo konngol Alla ngol haalan en e nder binndande jowitiide e gartol didabol lisaa.

Joomiraawo feeñan[ko huunde teskinnde].

"Ngam Joomiraawo bee hoore maako jippoto diga asama, bee umroore mawnde, bee daande mawnde malaa'ika'en bee noddaango buuba Allah, kala neddo joodiido dow duniyaaru fuu, wakkati nyalde man, nanan buuba man, hakkiilo men don nannga haa wakkati sedda.

Maaybe maa ngummite.

"Maaybe nder Almasiihu ummoto arande." Duum ina selli e nder Korintiyankooɓe 15:52 "e nder lewru, e nder buubol gite, e buubaaji cakkitiidi dii. Ngam buubaaji dii njippii, maaybe ummotoo, be mbonnataa." So lisaa arii kadi, yanaande ina jogori ustaade e been be nganndufen.

Wuurbe ina njaha wayleede.

"Heedito, mido haalana on sirlu: En fof en daanaaki (dum woni maayde), kono en fof en mbaylite - e nder lewru, e nder buubol gite, e buubaaji cakkitiidi dii. Ngam buubaaji dii ina njirloo, maaybe ummotoo ko aldaa e maayde, enen kadi maa en mbayle. Ngam ko halkata koo ina foti boornaade maayde, e maayde."

Dee gede tati gadane fof ina njogori wadde e sahaa gooto :

- Buutu ina wona.
- Daande mawdo maleykaaaji.
- Maaybe njalta e yanaande, wuurbe e oon sahaa maa nannga e weeyo e mabbe, neddaagal fof, gila e fudfoode jamaanu.

Ndeen Seerndi e Ñaawoore Mawnde.

"Nde Bii Neddo warata nder teddungal maako, bee malaa'ika'en fuu bee maako, o joodan dow joodorde maako nder teddungal asama. Lenyi fuu moobtan yeeso maako, o seerndan yimbe bana gaynaako seerndi baali e be'i. O wadan baali [goonga'en] dow nyaamo maako."

Golloowo ina heba ndonu.

"Ndeen laamiido wi'an wonbe haa nyaamo maako: 'Ngaree, onon be Baaba am barkidini, njabee ndonu mon, Laamu ngu o taski on gila tagoore duniyaaru."

Kongol Haalaado e dow dooftotoodo.

"Ndeen o wi'an wonbe to nano maako: 'Illee am, onon hudbe, njahee nder yiite duumotoonde, nde Ibiliisa e maleykaaaji mum peewni."

Yuhanna winndi (nde o yi'i nden wahyu), "Mi yi'i maaybe, mawbe e pamarbe, don dari yeeso joodorde laamu, defte don uddita. Deftere feere don uddita, woni Deftere Nguurndam. Maaybe don yama bana ko be ngadi bana no winndaa nder defte."

Leydi ndii maa bom.

"Nyalawma Joomiraawo waran bana gujjo. Asamaan majjan bee 6uu6ol; tagopeeje majjan bee yiite, Leydi e ko woni nder maajum fuu don wurtina. Wakkati dow lesdi timmi. Ko don yabboo ngam jabugo dokkal Allah kisndam."

Ko cfuum wacfi, ja66e mo JOONI ko "Hannde woni ñalawma kisndam.

Naamne

1. E nyalaade kiita Kerecee'en woodi awokaajo malla awokaajo, Almasiihu, haa sera mabbe ngam o fammina

6i66e maako bee 6uu6nugo nder maako [lootaago nder maayde maako] looti 6uu6ol bakkaat.

Goonga _____ Fenaande _____

2. Seydaane, oon maleykaajo murtufo, ina darii ngam jabbaade murtube fof saliiɓe noddaango Almasiihu.

Goonga _____ Fenaande _____

3. Necfcfo tagaado e natal Alla alaa ko waawi heen wonde so wonaa baawcfe Alla duumotoocfe e laamcfo mum ina laaɓi e gecfe Alla tagi.

Goonga _____ Fenaande _____

4. Nde Yeesu warti haa timmoode wakkati dow duniyaaru, o neldan maleykaaji ngam ittugo nder Laamu maako wadoobe kallube, ɓe mberla ɓe nder yiiwoonde yiite.

Goonga _____ Fenaande _____

5. Fuurde yiite walla yiite duumiinde feewnaama ngam Iblis e maleykaaji mum.

Goonga _____ Fenaande _____